

La Roqueta

Preu: 0'30 ptas.

Sumari:

TEXTE:

Lo diumentja de les roses, per Eduard L. Chavarri.
Primaveral (poesía) per J. Delpont.
Nº Eduard L. Chavarri, per J. Torrendell.
Nit d'estiu, per Fèlix Escales.
Santa Maria del Camí y Fira de Santa Maria per Maciá Mascaró.
Historieta, per J. Durán.
De mort a vida, (poesía) per J. García Rover.
Anyorament (poesía), per Aragonés Xelma.
Heráldica, per V. Furió.
Crónica ilustrada, per X.
Llibres rebuts.
Noves y pasatemps.

GRAVATS:

Portada, (Pont de Santa Catalina), per S. Rusinyol.
Eduard L. Chavarri, per A. Gelabert.
Santa Maria y Fira de Santa Maria, fotografies de M. Mascaró.
Historieta fotogràfica, per J. Durán.
Heráldica, per F.
 CRÓNICA ILUSTRADA.—*Els cartells Roca: Primè premi, Segon premi y tercè premi.*—*S' excursió valenciana: Miramar, Ca madó Pilla, Aumelutx* (grupo d' excursionistes), *Dinant a s' Albufera.*
Targetes postals.—*En Maura, N' Estades.*

La Roqueta

ILUSTRACIÓ MALLORQUINA

Aquesta revista sortirà dia 15 y 30 de cada més; publicarà articles, cuentos y poesies d'escriptors mallorquins y catalans, biografies de gent de cap de brot, una secció d' Heráldica mallorquina, actualitats, ilustrada amb fotograbats d'els fets que senyali, historietes, cròniques y passatemps.

Ses cubertes y demás ilustracions d'es texte serán de pintors mallorquins.

PREUS

Tres mesos de subscripció	1'75 Ptas.
Id. id. p'els subscriptors de La Almudaina .	1'50 »
Número corrent.	0'30 »
Id. atrasat	0'50 »

Redacció y Administració: Conquistador, 30

Lo dumentge de les roses

YA que 'm demaneu algo pera el número de LA ROQUETA qu' habeu volgut dedicar a Valéncia, permitiame que vos dedique un recòrt de la meua tèrra, un recòrt que no 'm lleve de la memòria en estos dies de Primavera y de llum ensegadora.

Cósa curiosa es l' hòrta de Valéncia; inmensa plana de verdor que vòlta la siutat y apareix ensesa de punts blancs que enlluernen els ulls: son les barraques que semblen colomes achocæes y que tenen alegría y consòl pera la vista.

Allí vihuen els llauraors, la chent de l' hòrta; elles blanques, en la palidés de l'arrós; y ells en sanc de moro per les venes, sempre corvats sobre la tèrra que may descansa, rucs y desconfiats, tenint encara la afició a la pólvora qu' heretaren dels moriscos, y el apego al camp que 'ls dona el sustent. Mes en mitg d' aquella la seua tosquetat pareix que les rialles del sól els penetren hasta lo més adins del còr fent-los sortir tòcs de poesia inchénua, de sentiment suau com el color del sèl al naixer l' alba.

Y un d' eixos moments en que l' ànima popular s' en ix de l' humilt vulgaritat jornera, es la festa de les ròses, la festa del primer dumentge de Maig.

Els fradrins y les fadrines esperen este dia en l' ànsia de la joventut: y l' horta 's vist de gala pera achudar a eixa festa del còr.

Cuant apenes es ta de dia y encara tot reposa en silenci, la jove que dorm en la seua barraca sent una música criallera que la despèrta dolsament. Son les *albaes* que canten els fadrins allá fòra.

Yo no sé n' es quimera meua, però no crec que 'n aixca obseqni més delicadament afectuós, ni més íntim, que este de fer cançons á la enamorada qu' está dormint pera fer arriivar hasta ella les notes del còr en la dolsor de la mitja tinta, en la vaguetat de la finestra tancá sinse la crúa fórsa del cant á tota veu y á vòra de qui l' ascolta.

Y les chiques van despertant-se poc á poc

entre sons qu' arrullen les orelles, y vèrsos que no 'n tindrán d' alló de la mida ni dels atres cánons retórics, però que son verdaers y plens de color, en la mateixa desigualdat y es el mateix perfum de les taronches.

Ni cal dir que les veus son fortes y esgarrides; però ya s' encarrega la porta del finestró de llevarlis l' aspréssa y de portar á les orelles de la novia l' asent pur de la passió sensilla que canta estes cansóns:

baix la meua bresquillera
em digueres que 'm volies
y desde entonses el abre
fa més dolses les bresquilles.

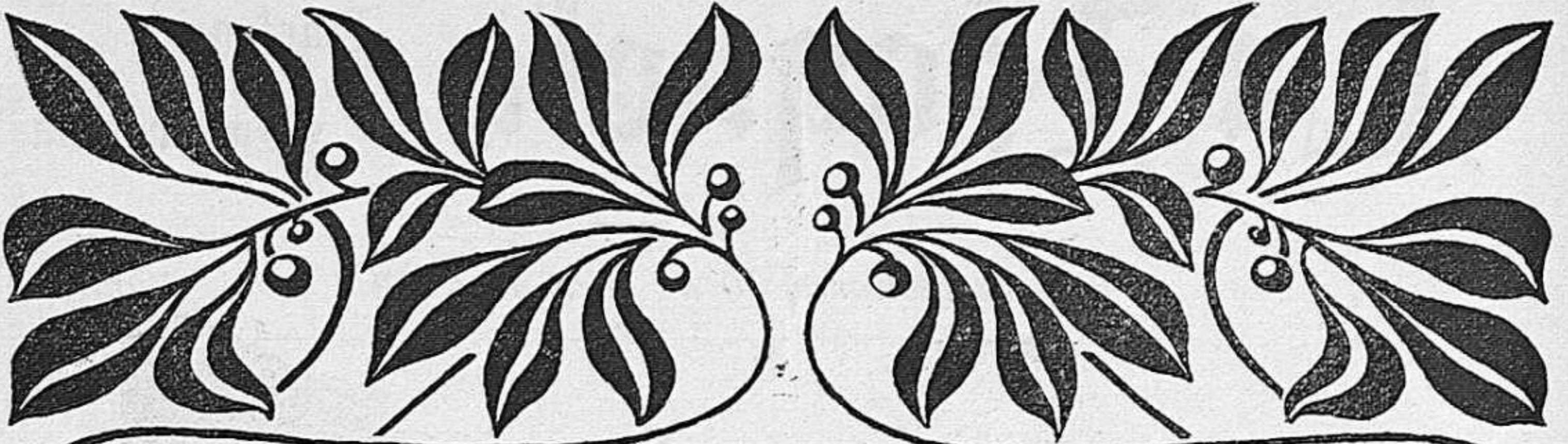
Després la música s' alluntana, arriivant les coples més suaus y més esfumaes.

La fadrina es tira fòra del llit y al obrir la finestra de 'l cuarto veu els primers raigs del sol qu' omplin d' amor y d' alegría tota l' hòrta: els verts de 'l camp semblen més contents que may; l' aire fresch pasa donant fredors de joia, molt á lo llunt s' ascolten les campanes de la siutat, y un penetrant aroma de vida y de consòl pucha de la terra y s' escampa per l' ambient.

Al aguaitar les chiques á la porta de la barraca veuen el pis enramat de fulles de ròses, alfombra de colors armoniossos que deixa un aroma crú, una aulor de esperansa: en cada barraca aont n' hi ha alguna jove s' hi veu lo mateix enramat. Tota l' hòrta apareix embalsamá per les roses desfullaes, y per totes bandes se sent l' aulor voluptuosa que pareix himne d' amor, la confessió delicada de l' esperit popular que no sabria explicar en paraules tota la dolsessa del seu sentiment, sinse llevarli aquell instint de poesia que donen el camp y el sól de la tèrra.

EDUARD L. CHAVARRI.

Primavéral

De primarencas flors los marges se clapèjen,
Per camps y ametllers perdalets xiuxiuèjen,
Y l'altiu Canigó, com rey del Pirineu,
Fa relluhir al sól son grand mantó de neu.

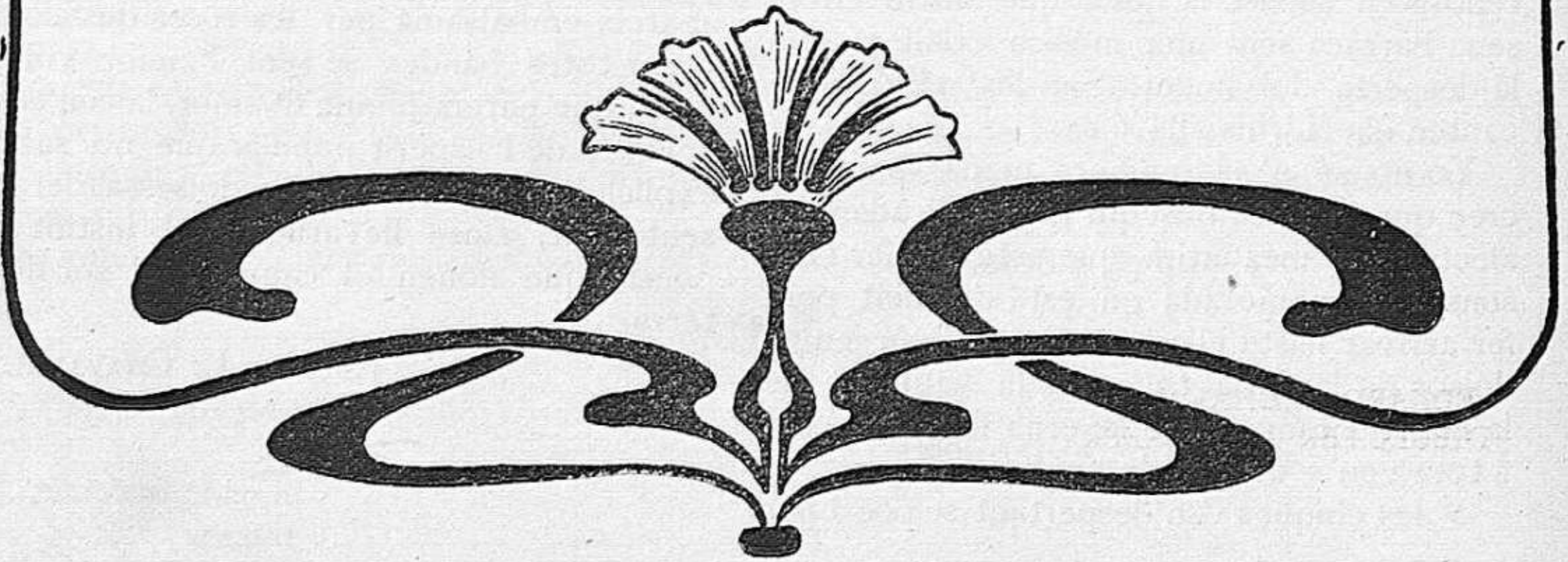
Alli, sobre la mar blavosa,
Se veu la vela blanquinosa
Del pescayre rossellonès;
Assi, per serres verdejantes,
Mates y brancas sospirantes
Enjoyen l'horta del pagès.

Aucell, manyach y rondinayre
M' escolti 'mb anyorer, ton refilar xarrayre;
Piulant, m' apar que voles di,
Que vènes, d' un sol vol, d' un serrat mallorquí.

D' aqueixa terra de palmères,
De molinars y torongères,
N' ets dut un cant estrany y nou,
Un cant hont se senten albaides,
Cansons de Reys y de Flamades,
Y remors de Vou-veri-vou.

J. DELPONT.

Perpinyá, febrer de 1902.

«EDUARD L. CHAVARRI»
DIBUIX PER A. GELABERT

N' Eduard L. Chavarri

EL séu posat modest y senzill es fael reflecte de son esperit humil y bondadós. El séu exterior no engana. Si vos agrada per de fora, ja li podeu posar tot d'una tot el vostre afecte en la seguredat de que per de dins vos agralará més. És un tros de pa. La seua cara no ment.

A pesar d'això, li haurán de perdonar un rámpell de malhumor, ni tant encara: una riaya burlesca o qualche paraula d'ironía, tots els burgesos de gust rutinari que, sense entendre d'Art, hi volen dir la seua; tots els *snobs* qui s'entussiasmen artificialment amb obres artístiques que no comprenen ni poc ni molt; tots els artistes que consideren l'Art com un ofici qu'els ha de mantenir; tots aquells altres que farien bona feina lluny d'un art an el qui no arriben més que per maltractar. Fora d'això, creisme, en Chavarri es un bon pitot: com ho compren tot, ho respecta tot. Sols demana una qualitat: que sigueu sincers.

Y amb aquest esqueix de presentació ja haureu comprès qu'en Chavarri se dedica principalment a la crítica. Y jo vos dic que té totes les condicions per'esser un bon crític. Posseeix una sensibilitat exquisida pera sentir les emocions més íntimes de l'obra, per'arribar ben de dins l'ànima de lo creat per l'autor. Coneix bé les formes expressives de la crítica moderna, la seua missió verdadera, y lo primer que fa es mostrar an el lector l'esperit de l'obra, l'idea suprema, el fi últim del que la va concebre; això es lo que més l'interessa, y això ja es una professió de fè. No sab lo qu'es l'enveja, l'estúpida enveja d'els qui veuen amb disgust la producció encertada y, sobre tot, l'excel·lent èxit amb qu'ha estat rebuda p'els intel·ligents; y per això, es ell el primer que contribueix a la comprensió de l'obra perfecta y trabaya per la seua universalitat, y mai se contenta amb cumplir amb el dever d'escriure un article pera complaure al autor atent que li envía la seua composició, sino que no deixa la ploma entusiasta fins haver donat a conèixer el nou trabay per tot allà ont pot dispondre d'una fuya impresa.

Aqueixa darrera qualitat d'en Chavarri hi ha que posarla molt amunt perque no es la més general ni entre crítics ni entre autors. L'enveja mostía moltes amistats. A vegades no es coneix un homo fins qu'un amic

séu ha publicat un'obra qu'ha tengut bon èxit. Es clar que no s'atreveix a atacarla, però calla com un mort, qu'es el síntoma més clar de l'enveja que 'l roega per dedins. En Chavarri es tot a l'enrevés. Eli s'en alegra d'els acerts de tothom, però sobre tot d'els seus amics. Arriba al excés de parlär ja en els seus articles de l'autor no conegut encara p'el public de l'autor qu'ell ha descubert, que sols ell coneix. ¿Li agrada? No n'cessita sebre res més. La seua obligació es ajudarli. ¿La seua obligació? El séu gust, el séu pler més dolcissim. Aixis es l'ingenuitat.

Fins ara no havia escrit més qu'a diaris y revistes. Però fa poc qu'ha publicat un llibre, un llibre editat per una Biblioteca de Madrid, encara avui això es una victòria, un llibre qu'el public ha acceptat desseguida. Aquí, a Palma, aont no es llegeix, aont els autors de casa en penes son atesos, en Chavarri ha venut més de trenta exemplars de la seva obra, un'obra sobre música wagneriana. Això vol dir qu'en Chavarri ha acertat.

Aquest es el séu art predilecte: la música. Totes les hores del día li semblen poques pera dedicarli. ¡Y en té a la seva disposició tan poques! El paper sellat, que per la seua carrera ha d'emplear sovint es missé y fiscal-sustitut de l'Audiencia valenciana— y les quartilles volanderes qu'umpl encara amb més freqüència - fa per invencible afició de periodista a *Las Provincias*, de don Teodor Llorente - no li permeteu escriure més sobre música. Vot-aquí 'l seu ideal. Es molt jove. Encara hi es a temps. Hi es a temps si l'altre ideal no l'acluca.

Perque, sí, en té un altre d'ideal: casarse, y casarse amb una dona que sia tan artista como ell, sense ferne ¡Això sí que ho es un ideal! ¡Alerta, xiquet! Abans de decidirte, llegeix tres vegadas *Les femmes d'artistes*, d'en Daudet..... y després fé un viatge llarg.

J. TORRENDELL.

Nit d'estiu

DESPRÉS de llarga absència, en Joan tornava a ser a Mallorca.

La diligència l'acabava d' deixar en mitg de la plaça del seu poble, ahont ni tant sols s'aturá per sobre noves dels amichs d'altre temps. De tot d'una emprengué el camí de la casa ahont passá, anys enrera, l' época millor de la seva vida, y d' ahont havia partit, deixant-la tancada, quant la Mort li robá a na María, la seva dona.

Vanament havia procurat distreurer-se correguent mitg món per aufegar sa tristesa: el recort de la morta estimada no 'l deixava, y el duya, altra volta, a 'n el siti ahont l' amor veritable, únich, li havia dit, a cau d' orella, les primeres paraules tremoloses.

El cor li batejava fortament. Del fons de l'ànima surgia, com a fum perfumat, tot un món de recorts color de rosa. Il·lusions y esperances, dies de goig, felicitat sens' ombra de tristesa, llargues voltes per dins els boschs sentint la piuladiça d' els aucells; hores y hores d' escoltar, amb el cap reclinat damunt els genolls d' *ella*, l' inacabable murmurí de l' aigo; y per damunt de tot, l' imatge benvolguda de la dona gentil y adorada, els seus ulls lluminosos, sa boqueta vermella y menudona, y, més que rés, la dolça pau que, a devora ella, sentia en Joan dins el seu pit.

Y tot, ¡qu' era de lluny!

Confosament, com una clapa blanca dins la fosca blavosa, se destriava, damunt la montanyola, la casa senyoral sense una llum, amb les portes tancades, com després de les grans desgracies.

El poble reposava dins la calma d' aquella nit d' estiu. Els llumanerets de les casetes desolades, llunyans y petits,—com els de les

rondayes clásiques,—lluían dins l' espesor del bosch, com lluernes espargides p' els costers de la montanya.

Mentres pujava en Joan reconeixia els arbres un a un, com a vells amichs.

Més amunt, l' estany inmens reflectia, dins la quietud somorta de ses aigos, el maravel·lós pipelletjar de les estrelles.

Quant arribá a devant la casa, s' assegué a baix de la finestra voltada d' enredadera, ahont ella guaitava altre temps.—Sa veu sempre igual del brollador repetia l' eterna historia de la vida. Un fort perfum de flors obertes del dia passá per dins l' aire fresch del vespre.

En Joan escoltava y comprenia, com un enamorat, la remor de les fulles, y sentia tota la tristor de les flors marçides abans d' hora y caigudes a dins l' aigo qui les s' en duia cap el plá, per dins l' ombra...

Amb els ulls mitg acluchs, reconstituía la terrible escena: estesa, amb les mans juntes, com una santa, baixos els parpres, freda la testa que donava esglay, la s' en dugueren a dormir pera sempre a l' ombra espessa d' els xiprers... Com si llavô hagués estat, veyá l' enterro devallant cap al plá, illuminat per la claror de mitg dia. Veyá els llums, sentia els cántichs sagrats, y la olor de la cera...

Després, la soletat, la tristor, la casa tancada, y ell que fugia duguent sen a dins el cor l' impresió de les més fondes arrels arrancades, y a dins l' ànima l' esglay que deixa la felicitat perduda pera sempre...

A la fi obrí la porta, y ses petjades ressonaren dins la soletat...

FÉLIX ESCALAS.

Santa María d'el Camí

UN d'els pobles d'el plá de l'illa més simpàtics es el de Santa María. En temps d'els arabs formava part de la comarca ó districte de *Canarroza* y estava situat en lo vall de *Cohanegra* (cauda-nigra) d'ahont prenía el nom. Més tard, s'edificá a la vora d'el camí d'Inca, y canviá el seu antic nom per el de Santa María, baix de quina advocació s'edificá l'Iglesia parroquial l'any 1248.

Sa proximitat a Palma, (14 kilòmetros) els seus nets y espayosos edificis y el caracte pacífic y respetuós d'els moradors, fá qu'un crescut número de ciutadans passin en el poble les temporades de primavera y

dedicat a Nostre Señore de la Soledat, per esser antes, el campanar, mes que campanar, una torre quadrada señorial, amb lo seu escut, cordons de pedra, terminat en balustrada y terrat de quatre vessants.

El poble es eminentement agrícola, així es que desde que la filoxera ha invadit les vinyes s'ha emprobehit; el camp produeix tota classe de cereals, y d'els arbres s'amatlê, es garrover, s'olivera, es pinâ y fruitals. El comerç y l'industria es escàs; abans de la pèrdua de les colonies, s'ocupaven molts de brassos per l'exportació de productes industrials; conserves, licors, robes, etc., y ac-

Fot. de M. Mascarió.

Vista general de Santa María.

estiu. Les escursions principals qu'es poren fé, son a s'avench de Son Pou y a l'Ermita de Son Seguí.

Se distingeixen entre els edificis, com en tots los pobles, ses iglesies: la parroquial, deguda a mestre Lluç Mesquida, es notable per el suntuós campanar de retjoles envernissadas rodetjat de un sortit balconatge y remates d'idrias chinescas, y el Convent¹

tualment está reduit a varies destileries de anissats, de marcas molt acreditadas, ² texts de fil y cotó, y l'exportació d'els productes naturals.

El poble, encara que petit (3.000 habitants)³ es el centre, es la ciutat, diguemos ho axí, de varios pobles qu'el rodexein: Marratxí, Sta. Eugenia, Consell y part de Buñola. El seu mercat (els diumenges) es mes

¹ Antic convent de frares mínimos, quins fonaments foren comensats per el Beato Gaspar de Bono.

² Rafael Jaume, Andrés Bestard é hijos.

³ Té de estensió 5.472 cuarteradas.

Il·lustració Mallorquina

important y proveit qu' els d' altres pobles mes grans. Es residencia habitual de Notari, té capitanía de Guardia civil, gracies a l' estació de la vía ferrea, qu' es el empalme d' els

ramals de Manacor y Felanitx; pot dirse qu' es el poble més cèntric de l' illa, y es que está cridat, amb el temps, a esser un d' els més fabrils.

Fira de Santa María

La primera de les firas de primavera que se celebren a l' illa de Mallorca es la d' el poble de Santa María. Abans les fires tenien el seu objecte, la compra y venta de robes, animals, fruits y tot lo necessari per la vida pagesa; avuy propiament no son fires,

poble amb sa d' el altre, però desgraciadament ha desaparegut l' antiga y hermosa varietat en costums, vestit y llenguatge en que se diferenciaven els pobles de l' illa; avuy tot es uniforme, tot igual, en las fires y festes d' els pobles es veuen las mateixes

Fot. de M. Mascaró.

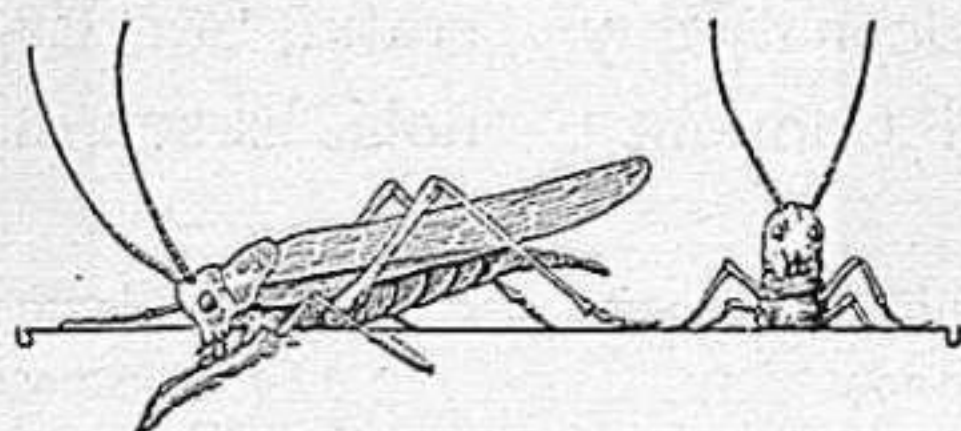
Santa María. - Sa plassa es día de sa fira.

sino festes. El pagés no espera ja, el día de la fira, per provehirse de lo que li es necessari.

Abans també cada una tenia el seu semblant especial, típic, no se confonia la d' un

casetes de juguetes, les mateixas venedores de dátils, vellanes y cacahuets, de modo que vegent sa d' un poble, se veuen generalment totes les demés.

MACIÀ MASCARÓ.

Historieta fotogràfica

per J. Durán.

¡Jesús, quina tortada tant grossa! Heu deu essê dolsa!

¿Com hei arribaré? Veam cabilem.

¡Bona idèa! Aixi le me faré méua.

Sent renòu... ¿Será sa mamá?... Escoltem:

¡ ¡ . . . . . !!

¡Bona tortada he tenguda! ¡Ha estat ben agre!

De mort a vida

Al meu amic B. Calatayud.

Fart del bull d' aquesta vida,
sent que l' ànima, afligida,
per conhort,
vora 'l mur del cementèri
s' estasia ab lo misteri
de la mort.

Mes, al punt, com a protesta,
sent el cô que 'm manifesta
'l seu enuitx,
y, espahorit, de l' estatje
qu' ofereix aquell paratje
pronte fuitx.

Y es que dins l' etèrna eixida
cab als dos distinta sort:
mentra l' un de vida a mort,
l' altre va de mort a vida.

A. GARCÍA ROVER.

9 Mars 1902.

Anyorament

Mentres les ones, com llur cadena,
sa blanca escuma van esbargint
sobre la platja, en fina arena
la roca esquerpa van derritint.
Si eres de l' ona son gay adrés
no ho serás més.

Quan la neu blanca n' estén ses ales
colltors sa vida, l' hermosa flor
qu' un dia foren sés riques gales
l' aroma y bálsem de més valor.
Plora, flor bella, del vent son brés
no ho serás més.

Pro aquell qu' anyora sa patria aymada,
qu' idioma parla que no es el seu,
lluny de la terra tants jorns plorada,
que creu y espera sols ab un Deu;
Lo goig qu' anhela, dauili en un bes
per sempre més.

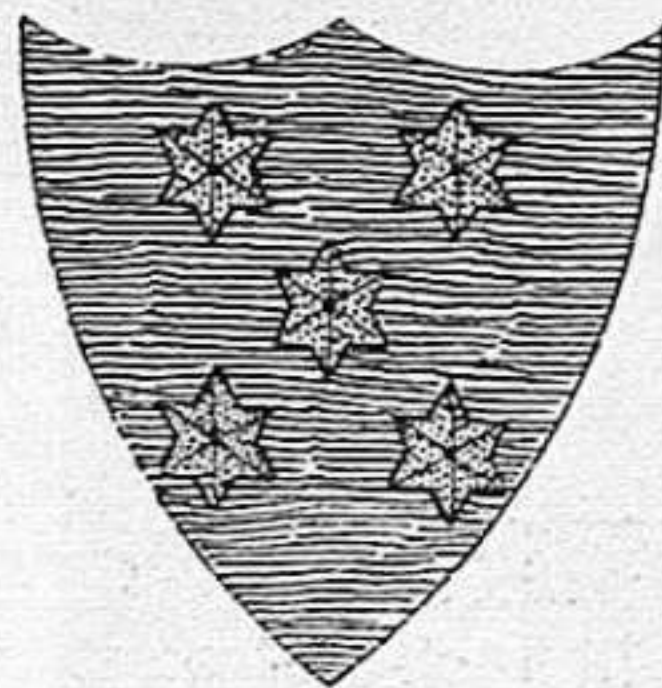
JOSEPH ARAGONÉS Y XELMA.

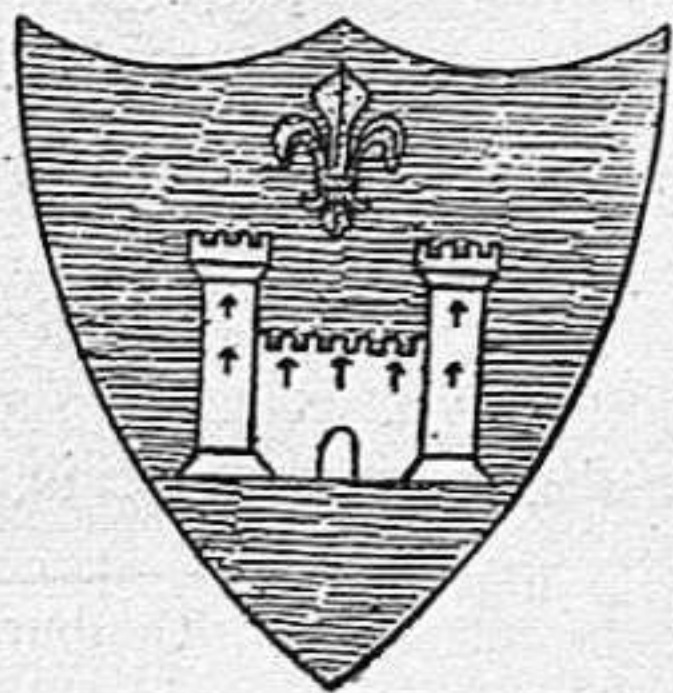
Noms, armes y noticias de ses families de Mallorca

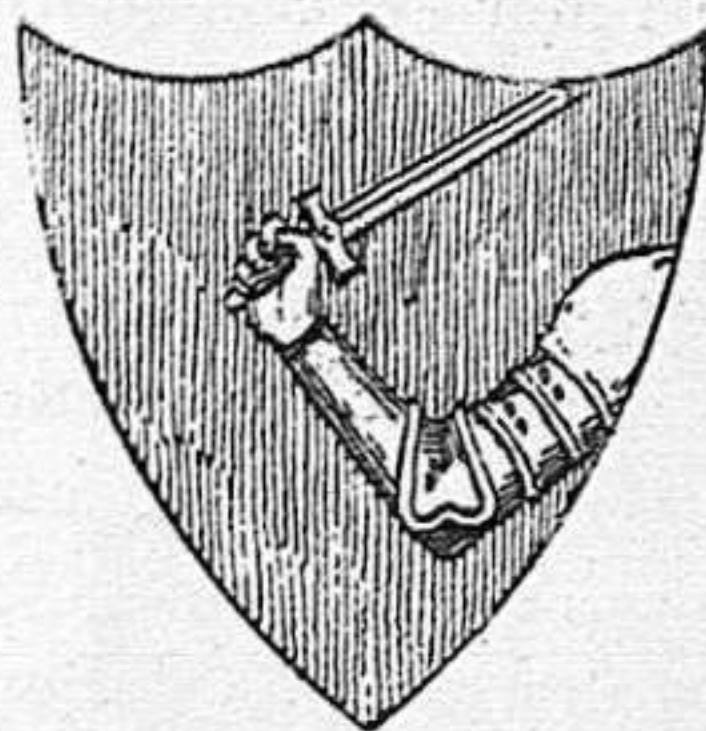
Armadans.— Familia antiga estingida a mitjan sigle XV y heredada en la casa de Dameto Marquesos de Bellpuig. Fou representada per el bras de cavallers en la dita convocatoria de 4 Septembre (e 1469). Armes: *De blau un lleó rampant d' or, partit d' argent una torre de blau*. Se troben en la possessió dita Sarriá.

Antich.— Llinatge estés a Mallorca. La casa principal que 's deya Antich de Llorach s' estingí a principis del sigle XIX. Tenia el nom provat a la confraria de San Jòrdi dels Cavallers. Armes: *De blau cinq estrelles d' or dues una dues*. Se troben en les seues cases devant Montissión.

Arbona.— Llinatge estés a Mallorca. Armes: *De blau una torre d' argent en dos torreons, superada de una flor de llis d' or*.

Armengol.— Familia antiga estingida. Quedá heredada amb administració de manda pia. Tenia el nom provat en l' ordre Militar de San Joan de Malta y en la confraria de San Jòrdi dels Cavallers. Armes: *De roig un bras vestit de fort amb una espasa en la ma movent de la senestra*. Se troba a la Seu en la seua capella, a la Puresa y a la capella del B. Ramón Lull a San Francesch desde 1619.

Crònica il·lustrada

ELS CARTELLS «ROCA»

Els fabricants de papers de fumà senyors Eduard Roca y germá, obriren un concurs de cartells pera anunciar els séus papers.

Els concurs se celebrá en la casa Parés de Barcelona.

Al temps de ferse, llegirem les crítiques d' els periòdics de la ciutat contal ses qui dirigiem forts atacs an els pintors per no haver sortit de la vulgaritat marcada ja en anteriors concursos.

A pesar d' això així mateix dirigien elogis a certs trabays que figuraven en dita exposició a sa que s' presentaren sa friolera de 120 dibuixos, lo que prova la competencia qu' existeix entre els pintors contagiats també per la febre d'el mercantilisme.

Projecte de don Pep Triadó

Tenim notícies de qu' entre les obres presentades n'hi havia d' alguns pintors mallorquins.

El jurat se va constituí y doná el tres primers prèmis an els autors d' els cartells qu' avui publicam en aquestes pàgines.

El primer prèmi fou dat don Pep Triadó, el segon a don Pep M. Tamburini y el tercer a don Joan Villarreal.

Projecte de don Pep M. Tamburini.

Projecte de don Joan Villarreal.

amb dinâ ahont el champagne vessá alegría y entusiasmo.

A Manacor foren fortament obsequiats per la Capella, una gloria de Mallorca, sagell qui senyala l'avenç de sa cultura d'es poble y llar ahont sa cremen els ensens d'els aimans de la terra, y del art sense mescla n' influencias malaltisses.

Els valencians obsequiaren a dita societat coral amb una corbata amb dedicataria y un cant popular: *La festa del poble*.

S' EXCURSIÓ VALENCIANA

Expressant francament el seu sentir els excursionistes del Circol de Belles Arts de Valencia varen mostrar al despedirse de noltros la gran satisfacció qu'havía experimentat en son viatge a sa nostra illa.

Satisfets podem estar els mallorquins d'aquestes manifestacions que mos fan tots, que ja son molts, que mos visiten. S'en van admirats de la poesia d'els nostros paisatges, de la sublimitat de la costa amb atractiments apocalíptics y de la grandiositat de les co ves, testimonis vivents d'un treball infinit.

L' excursió que feren dits valencians fou llarga y de profit no deixant casi cap lloc d' els mes notables de l' illa sensa contemplar.

Recorregueren el sempre nou camí de Valldemosa y Deyá fins a Soller, camí plé de sorpresas ahont el menos artista sa sent contagiats per l' aroma de poesia qu' exalen els boscos guarnits per l' Arxhiduc d' Austria y es deleita amb la vista sens fi d'el mar brecolant les costes de l' illa daurada.

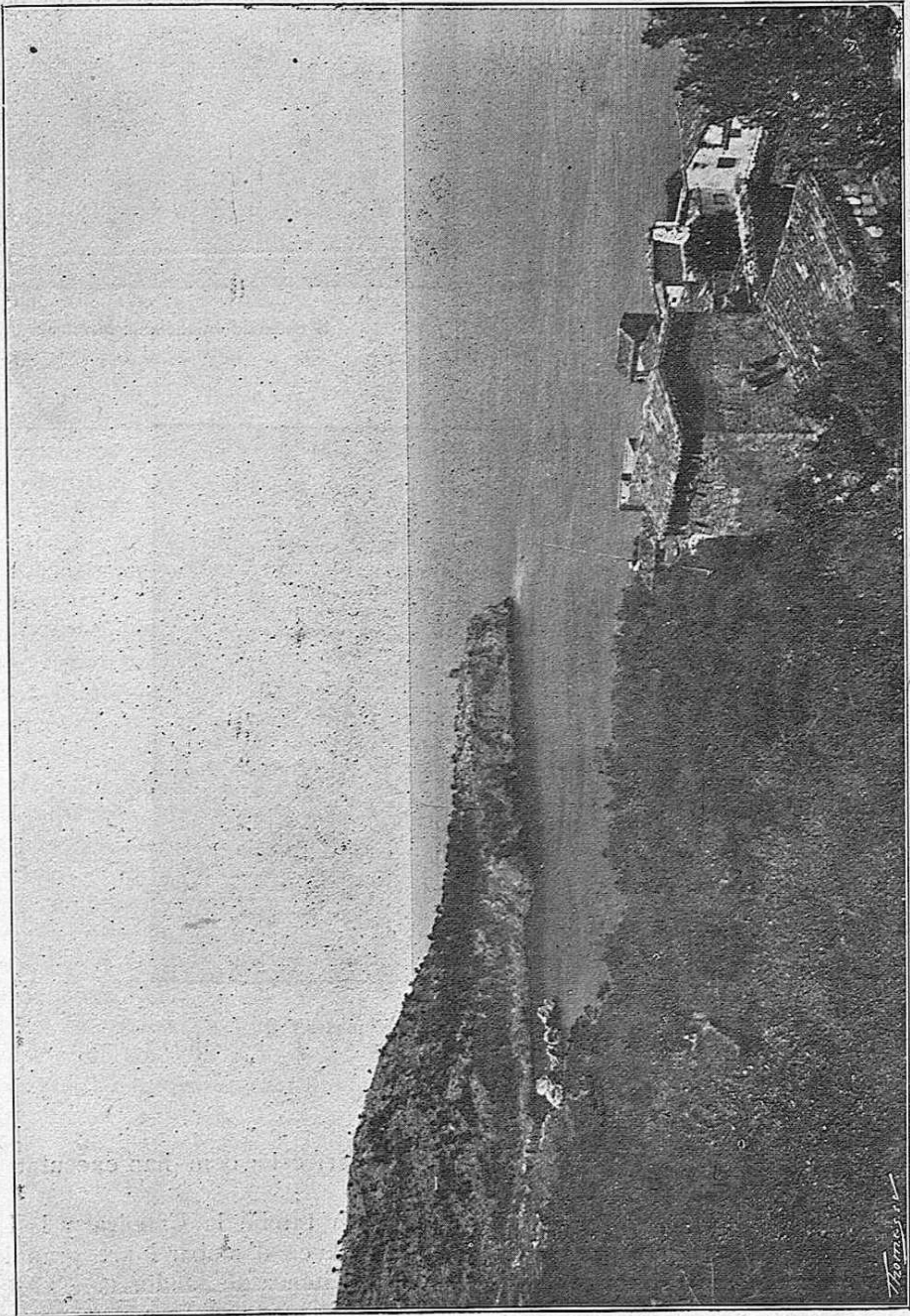
Visitaren Sóller y la seua horta abundosa y desde aquí emprengueren l' aspre pero admirable camí d' el *Gorch Blau* per arriba a les montanyes sanitosas de Lluch, atravesant antes *Es plá de Cuba*.

De Lluch partiren cap a Pollensa. An aquest poble els-e feren una rebuda original a sa que prengueren part distinguits pollensins y els pintors senyors Russinyol, Mir y Gelabert qui capitanejaven una banda de musica y un estòl de pollensins. Els excursionistes varen rompre amb un crit ¡de viva Pollensa! que fou contestat p' els altres amb vivas an els valencians.

De Pollensa passaren a s' Albufera d' Alcudia ahont don Eduard Lluch els obsequiá

S' excursió valenciana: Ca madó Pilla.

DEYÁ. Luchaleari

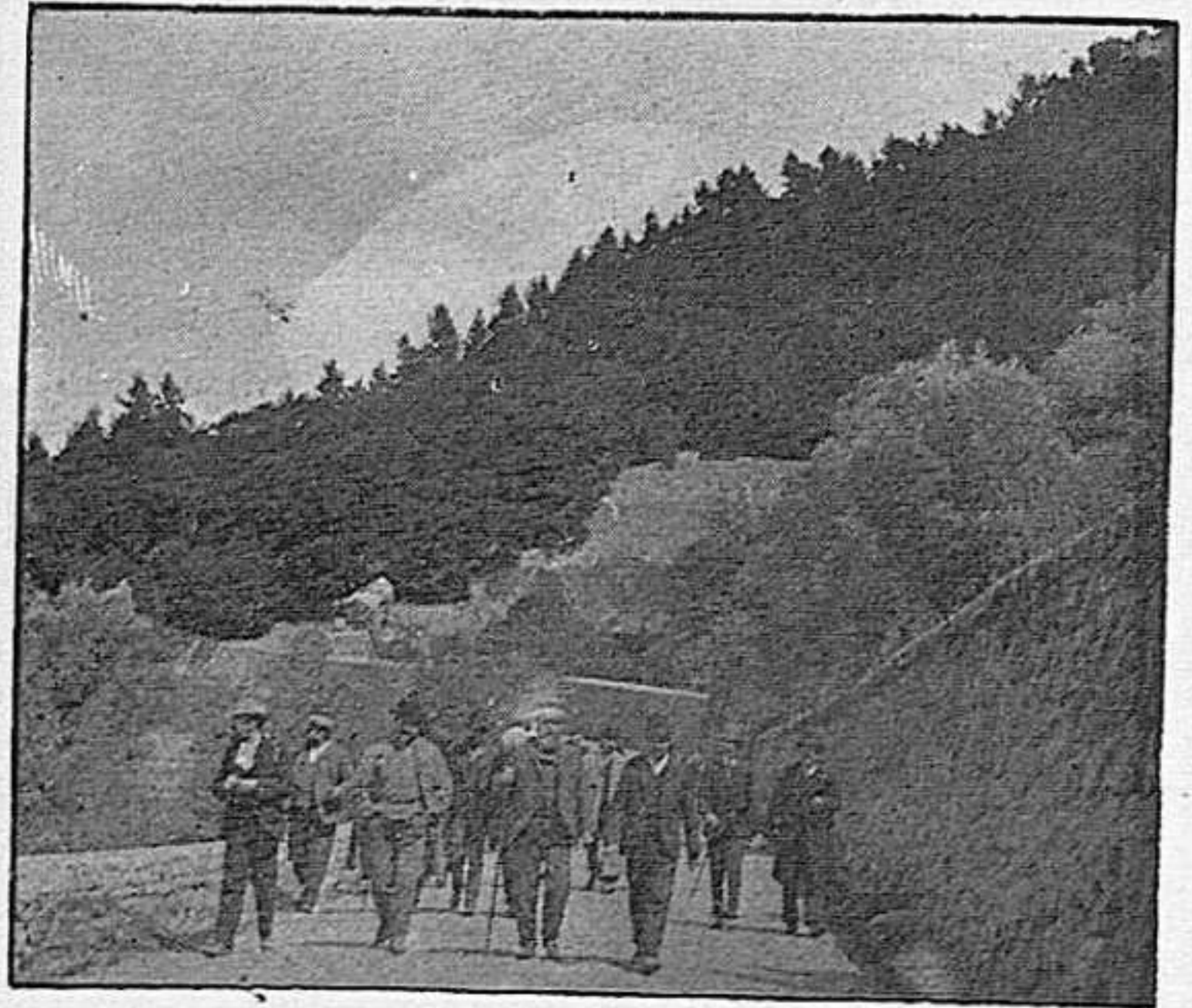
Thomas

En el concert de la *Capella* se cantá *L' Himne, La pastoreta, S' emigrant, Montanyes de Canigó, Fill d' ànima, Jesus dulcis memoria, Cant d' els aucells, La sesta, Don Joan y don Ramón, y La cançó de noys.*

També la música de don Lluís Roselló, de Manacor obsequiá an els excursionistes amb una serenata.

Visitaren també les coves del Pont, del Pirata y del Drach, venguent després a Palma ahont foren obsequiats amb una vetlada p' el Orfeó mallorquí ahont se cantá *L' Hivernenca y l' Himne a la Lluna.*

Tant d' una com de s' altre vetlada els valencians sortiren satisfectíssims, admi-

S' excursió valenciana: Miramar

Aubalutx (grupo d' excursionistes.)

Dinant a s' Albufera

rant la perfecció com han executat el programa.

Visitaren també la Catedral y la Lonja, y no sa deixaven d' alabar l' art grandíós d' els dos edificis honra de Mallorca.

Al anarsen, acudí an el vapor molta de gent de Palma per despedirlos.

El barco estava embanderat y demunt cuberta els socios d' el Circol de Bellas Arts de Valencia repetiren la promesa de no esser la derrera excursió que farien a sa nostra illa.

Llibres rebuts

Geografia (física, política, econòmica) per Rafel Ballester y Castell.

Nostro amic y col·laborador don Rafel Ballester mos ha obsequiat amb un exemplar de sa seua obra que darrerament publicà: *Geografia física, política y econòmica*.

En Ballester dins poc temps s'ha creat un bon nom y una autoritat en estudis històrics y geogràfics. Les seues aficions l'han duit per aquest camí y vertaderament demostra estar-ne ben enterat del procediment didàctic més racional per ter profitós s'estudi d'una ciència tan indispensable, y per això tan descuidada a Espanya, com es sa geografia.

El seu esperit, vaig veure amb s'altre obra per ell publicada, «Estudio de la enseñanza de la Geografía», qu' havia fet una assimilació perfecta d'els procediments aconsayats p' en Ritter y en Levasseur. Això ja es un bon mèrit; el mèrit de sebre escullir les bones fonts y separarse de sa rutina qu' en dits estudis impera generalment en es nostre país.

Introdueix en el seu llibre amb bastanta amplitut s'estudi de sa geografia econòmica, donant també molta importància a sa física. Entre noltros se pot diàriament comprendre l'ausència casi absoluta de dits coneixements, com ara fá poc va demostrar el distinguit publicista señor Reparaz a una serie d'articles substanciosos, referents an els nous territoris de l'Àfrica.

El llibre qui mos ocupa fuig de les definicions y de la nomenclatura qu' embafen an els deixebles fent-los odiosa una ciència delectosa y de profit.

Fins y tot sa seua lectura es acullida amb bon desitx p' els que ja s'han dedicat an aquesta classe d'estudis, donat es caracter sencill de sa seua prosa qu' atrèu s'atenció y la reté en agradables hores.

**

En Pepito Carabassa, quadro sensa vasetes d'una época curta dins Mallorca *enjanquinada*, per D. Bernat Balle, Pre.

En Pepito Carabassa; així sa titula sa darrera obra de don Bernat Balle.

Com explica en el prólec, sa proposa satirisar el moviment de *prudencia* qu' es fe a Palma amb motiu de s'anunci de que s'esquadra nort-americana venia an aquestes illes en temps de sa guerra hispano-yankee.

Envest quantre «Palma qu' en tal ocasió, doná una prova de ser un poble degenerat, sa darrera evolució d'una raça, s'expressió de sa covardia, es darrer mot de s'afeminament» llamentant no siguen com els antepassats, «aquells qui ab un mach dins sa passetja, feyen reculá a tot *bitxo vivent*».

Ses escenes están descrites amb bastant de color; surten a elles tipos qui viuen, pero an es diàlec s'hi troba una cosa ja no tant mereixedora d'alabansa: un sens fi de veus y ditxos de estructura trastornada qu' ell ha escullit per fer més propia sa conversa però que an el nostre entendre reuneix un gran inconvenient, el mateix que té el llenguatge d'els xulos madrilenys a ses zarzueles de *género chico* qui serveixen per trastorná sa fidelitat d'es llenguatge, a pesar qu' així com sona siga el vertadè medi d'expressió d'els personatges que fan desfilar.

Llevat aquest inconvenient (per noltros), s'obra es recomenable a tots aquells qui vulguen passar moments divertits, pues hei ha moltes escenes cómiques d'aquells *memorables* dies.

X.

Noves

En es pròxim número d'aquesta revista publicarem el retrato d'el poeta mallorquí don Miquel Costa y Llobera, darrerament premiat en e's Jochs Florals de Barcelona amb l'*Englantina d'or* per sa composició titulada *La deixa del geni grech*.

Felicitam coralment al inspirat poeta d'el *Pi de Formentó*.

**

Aquests dies passats han estat dies de discussió entre distints elements d'aquesta ciutat amb motiu de sa representació de sa zarzuela *Tutti li mundi* an es Teatro Líric.

Hei ha hagut tirs y garrotades, siulos y aplausos y sa guardia civil va tenir que apostarse a ses portes d'es Líric.

Aquest teatro paréix qu' ha obtengut desgraciadament la deixa que li fe l'antic Circo d'esser un lloc ahont es públic sembla té propensió per promoure escándols, cosa que per la cultura de Palma y endemés p'el porvenir de dit teatre deuria evitarse.

vengut en sa gestió d' aquest assumto amb sa seua activitat ò influencia.

Contenen els retratos, en caricatura, d'en Weyler, Maura, Conte de San Simón, Estadas y Lladó, estant tirats a cinc colós, y de les quals, per mostra, ne publicam dues en negre, lo que ja basta per donâ idèa de lo que son.

Els dibuixos son originals d'en V. Furió, y se venen al préu de 0' 15 ptas. a dita llibrería.

Derribo de Murallas

TARGETES POSTALS D' ACTUALIDAT

Amb motiu d' haverse duit venturosament a terma s' aprobació d' es pla d' ensanxe y haverse conseguit sa Real Orde autorisant per tomâ ses murades, sa casa Amengual y Muntanê ha editat unes targetes postals que resulten de gran actualidat per reproduï els principals personatges mallorquins que més han inter-

Derribo de Murallas